

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ARG. VI.—N:R. 44

WINNIPEG, MAN., den 3 NOVEMBER 1898.

LÖP. N:R 243

Canadas vattenvägar.

AF Ingenjör Tyrreil.

(Forts.)

Tillförlitliga data visa, att de stora floderna i Mackenziebassängen börja kasta af sig sina isöbor omkr. den 1 maj samt att under denna månad den väldiga Mackenziefloden blir isfri från sin källa till ishavet. En rapport från en särskild kommitté säger i denna fråga: Breddgraderna hafva ingen direkt förbindelse med höjden till de olika vär- och sommarvärmelinerna, ty värblommor o. träknoppar visa sig lika tidigt norrut Great Slave sjön som vid Winnipeg, St. Paul, Minneapolis, Kingston och Ottawa samt ännu tidigare längs Peace, Liard och några mindre biflöder till Mackenzie, hvar ett klimatet liknar västra Ontario.

Mr Mc Connell tjänstemän i regeringens landtmäterkontor beskriver islösningen vid Fort Simpson, beläget vid sammanflödet af Liard och Mackenzie, på följande sätt: norrut flytande floder, såsom Liard, bryta sina vinteröbor på ett egendomligt och kraftfullt sätt. Den anmärkningsvärda vintern gör sitt inflytande känt vid dessa killor, hvarifrån stycken af den brutna isen flyter ned tills de möta den fasta isen. Hvarsteden i den uppstått bakom hvilken vatten samlar sig, till dess det får nödvändig styrka att bryta isdammen, hvarpå floden af det framrusande vattnet befrias från is, tills en ny damm uppstår. Denna bräcks i sin tur och operationen fortsätter tills sjön nås.

Islösningen vid sammanflödet af Liard och Mackenziefloderna är väl värd att beakta. Den första påtryckningen skedde vid middagstiden och tillkännagafs genom doft dönder från riktningen af Good Cap. Skyddande till platsen funno vi, att Liard isen, som några ögonblick fört ut bildadt en jämn obruten yta, småningom bröcktes upp i fragmenter och liksom trängdes undan. Stora lastycken reste sig samt föllu under det starka trycket och hela massan sköts framåt tvärs öfver Mackenzie till af det samlade vattnets ofantliga styrka. Den senare is, fem fot tjock, lika solid som under djupaste vinter, skars igenom som lutet och inom några ögonblick hade vi två klara rännor öppnats tvärs öfver den nära två mil breda floden, innan anfallet styrka var uttömd. På eftermiddagen hordes ljudet af brytande träd. Vid middagstiden bröts dammen vid mynningsaf Liard och den väldiga ismassan sköts framåt med sådan häftighet af vattnet, att isen bröts upp i fragmenter på flera mils afstånd. Strömmens hastighet minskades allt efter som floden längre ned fyltes af isblock och upphörde snart helt och hållet. Vår ställning på ön, hvarsteden var befäst blef nu kritisk, ty den berodde på den nybildade dammens styrka att motstå det sig samlade vattnet.

Op den ej kunde motstå trycket af 40 f. vatten måste ön, från hvilken ingen utväg fanns, blifva öfversvämmand. Sakta men säkert kröp det isfylda vattnet upp öns sidor och med en viss spänning sågo vi det nakna flodens grundmur, då plössliget dammen gaf vika, vattnet föll och alla fara var öfverstånden.

På detta sätt frigjordes floden till Fort Wrigley, 135 mil afäget, den 19 ds, till Fort Norman, 194 mil, d. 19 ds, till Fort Good Hope, 174 mil, den 21, och till ishavet, 330 mil, några dagar senare. Genom dessa majestätiska krafter, framkallade af sommarol, klareress floderna är ligen i denna bassäng. Sjöisen är emellertid ej påverkad af denna kraft utan förstöres sedermera af ihållande solvärme, vind och våg. Great Slave sjön, varande något smal att känna böljornas inverkan blir senast isfri. Mr McConnell säger, att isen vanligen försvinner den 1 juli, ibland den 20 juni och äfven så sent som den 10 juli. Sjön är vanligen

frusen den 15 ds. Dessa data äro emellertid bestämda af kanotseglare, för hvilka äfven tann is är ett hinder. Utan tvifvel kunna tyngre och starkare ångfartyg begagnas både tidigare och senare än ofvannämnda data. Hvad som därefter måste betraktas är förbindelsen mellan Yukon och Mackenzie bassängerna. Det finnes 7 möjliga vägar för ångtransport. En är emellan Peel River, biflod af Mackenzie, och Porcupine, biflod af Yukon. För kanoter är afståndet några få mil men en järnväg tarifvar vara 60 mil lång. Mr Ozilvief som passerat denna väg, anslår dess höjd till 1200 fot öfver hafvet samt påstår, att en stigning af 55 fot pr. mil är möjlig, en ganska svag stigning.

Porcupine floden är i och för sig sjöen i en flod, 400 mil lång, hvars källor befinna sig 30 mil från Yukon flodens grenar. Vidare forskningar skola utan tvifvel ådagalägga, att en järnväg lätteligen kan konstrueras öfver detta afstånd.

De andra vägarne befinner sig 600 mil sydligare, nämligen via Teslin Lake öfver Hootalinqua floden, samt också via Frances och Finayson sjöarne, hvarsteden det kortaste afståndet mellan de två bassängerna existerar. Vid skulle därvid komma in på Pelly bifloden, som afströmlades har en vid af 300 fot med ett djup af 4 fot samt en moderat ström. Åtskilliga strömdrag finnas, hvilka tvifvelsutan skulle blifva besvärliga för ångbåtar i flodens öfre del men floden är på det hela taget gynnsam för segling.

Vi finna sålunda att de inre vattenvägarne i västra Canada sträcka sig österut nästan till Hudsons viken och medels dess sund till Atlantiska oceanen. Norrut nå de ishavet och nordväst behöfves endast en 69 mils järnväg för att i Yukon floden och Behrings sund. Västerut nås samma flod via två vägar öfver Stickine floden.

(Forts.)

Duchoborerna.

(Forts.)

Duchoborerna gå så långt i rationalism, att de förkasta alla dogmer eller också låta dem gallna blott symboliskt; så med läran om Kristi människoblivande, om treenigheten och den obefläckade afelsen. Till deras mystiska läror hör bl. a. också den om själens preexistens. Arsynden förneka de bland människorna, men tro på en sådan i andarnes rike genom Lucifer fall före världens skapelse. Duchoborernas yttersta vänster går ända darhan att bestrida Guds personliga tillvaro, "Gud är i oss". Denna gren af sekten förnekar också fullt konsekvent ett evigt lif, en evig himmel och ett helveti, men tror på en självandring, i hvilken själen efter döden åter förenar sig med en människokropp. Naturligtvis förneka de Kristi egenskap att vara Guds son. Hvad deras ställning till staten och samhället angår är att märka det såväl molokanerna som duchoborerna förkasta all världslig och andlig auktoritet. De förkasta edsafägande och neka att göra kristigtjänst och att betala skatter. Den kristna har blott att lyda Guds fasta bud, icke människors föränderliga stadgar, och stat och kyrka skola vara ett, en slags teokrat på demokratisk basis.

Naturligt nog hafva dessa åsikter bragt dem i konflikt med statsmakten, allra helst i ett sådant land som Ryssland. Nikolaus I vidtog emot dessa de strängaste mått och steg. Kändt är huru de motståndiga i stora massor deporterades, piskades, sattes i fångelse eller dährus, till dess större delen särskildt ibland molokanerna föga sig efter de bestående lagarna.

Med duchoborerna kom man emellertid ingen vart, och så lät kejsar Nikolai 1841 utgå en ukas, enligt hvilken alla de denna sekt tillhöriga, som ej ville återvända till den ortodoxa kyrkan, skulle bli förflyttade till Kaukasien. Inemot 8,000 själar blefvo då öfverflyttade till Transkaukasien, där de bosatte sig och grundade nya byar, som tack vare sina invånare idoga flit, deras nykterhet och duglighet snart nådde en hög grad af välfärd. Vidt och bredt voro duchoborna kända såsom framstående åkerbrukare och trädgårdslärdare; deras kolonier befunno sig ända till slutet af 1890-talet i det mest blomstrande tillstånd. Ty vart började vid 1880-talet förnyade förföljelser från den ryska regeringens sida emot dessa fridliga sekterister, förföljelser på hvilka man hittills ej sett något slut.

Blott härigenom låter sig förklarar denna massutvandring af duchoborer, hvilken i hvarje fall står i direkt strid med de ryska kulturella intressena i Transkaukasien. Ty i trots af sina nästan revolutionära principer ledde dessa utmärkta jordbruket fredligt och utan sig att drifva propagandaj, under en styrelse, hvars myndighet de visserligen i princip förkastade.

Canada kan således glädja sig att till sina bördiga med folkotomna prairier få dessa nya element af kolonister, som tvifvelsutan snart skola ådagalägga sin förmåga att kunna uppträda som pionierer för en intensivare kultur.

CANADA.

Quebec.

— Intercolonialbanan har beslutit inköpa flera s. k. "parlor" vagnar.

— W. C. McDonald, som vid olika tillfällen begäfvat McGills universitet med donationer, har i dagarna skänkt \$25,000 att användas för elektriska forskningar. Mr McDonald har i allt gifvit universitetet \$2,000,000.

Ontario.

— Från Ottawa skrives d. 29 oktober: De konservativa tidningarne försöka nu, efter att par år hafva tadlat allt, draga nytta och nöje af landets uppvisning genom att förklara, att allt härleder sig af den protektionistiska "tariff", som räddade under förra regeringen. Olyckligtvis hafva de två sistnämnda årens framskridt visat, att den "gamla vägen" ingalunda lemna de slika resultat.

De statiska uppgifter, som fås ur den nyligen af åkerbruksdpartementet utgifna handboken visa, huru rikets inkomster ökat från \$13,369,000 under 1868 till \$37,830,000 under 1897; införseln 1868 belöpte sig till \$73,460,000 och 1897 till \$119,219,000; utförseln under 1868 var \$48,505,000 och 1897 \$123,632,500; antalet mil af järnvägar var 1868 2,200 och 1897 16,550; fartygens totala var 1868 4,319,321 och 1897 12,010,980; bankernas grundkapital har i samma tid växt från \$304 million till \$62 mill.; bankernas tillgångar ha likaledes växt från \$78 mill. till \$325 mill.; postparbankernas insättningar ha ökat från \$204,588 till \$335 mill., och antalet insättare från 2,102 till 135,737; antalet postkontor har ökat från 3,638 till 9,191 och antalet bref från 18 millioner till 124 millioner.

Det har tillkännagifvits, att de smärre kylhus, som på professor

Robertsons tillråda byggdes öfverallt i Västern, hafva visat sig ytterst ändamålsnliga. Smör, som tillverkades i juni och juli ha nu afsändts i extra godt skick. Genom att på detta sätt hålla sitt smör ha farmarna gjort sig från 3 till 3½ c. pr lb mer.

— En stor afskedsbal gifves den 10 ds för Lord och lady Aberdeen.

— Wellandkanalens slussportar förstördes i söndags. Trafiken var afbruten 13 dagar.

— Prohibitionisterna hafva i dag företrädde hos regeringen kl. 3. e. m.

— Under lossning af timmer i Cornwall kanalen drunknade en arbetare vid namn C. Achand.

— Nya guldfynd hafva gjorts i Sturgeon och Deer Lake distriktet. Prover hafva gifvit så högt som \$230 pr ton.

— Vid valet i Wellington efter den affidne John Craig fick Hon. J. M. Gibson, liberal, en pluralitet af 517 röster.

— Wm Cox af Goderich township sköt sin måg, F. Beattie, vare sig af våda eller ej, är obekant. Cox kom för att hämta en del kläder, hvarvid gräl uppstod med ofvannämnda sorgliga resultat.

— M. Sweetman, chefen för postinspektionen i landet, har pensionerats, hvarjämte platsen indragits.

— En lätt jordstöt märktes i Ottawa den 27 dennes.

— De olika betjente vid spår-vagnsbolaget i London, Ont., ha strejkat. Försök att sätta vagnar i gång med nya konduktörer och motormän ändades illa. Vagnarne nedsmordes med rutna ägg o. s. v. Stadsbornas sympatier äro med strejkande.

— En järnvägs olycka inträffade öster om Bat Portage i mändags morse, i det att ett extra tåg förande engelska sjösoldater till Vancouver ursparade. Två skepps gossar dödades två menige man sårades och ett "hobo" som tuff åkte fick ena armen afbruten. Olyckan som lätt kunna blifva svårare, orsakades af en af bruten skena.

— Pastor G. S. Larson i Rat Portage har nekande besvaret kallelsen till Concordia församlingen i Nebraska.

— Sultana gratvan berättas i gen vara såld för \$1,200,000, hvaraf \$250,000 betalas kontant och resten i aktier garanterade att bära 5 proc.

— Tullverkets inkomster ökas ständigt. Oktober månad i år inbringte \$249,000 mer än samma månad i föj.

Manitoba.

— En mindre eldsvåda ägde rum i Portage la Prairie den 27 sistlidne.

— Provinsens mejeriskola skall den 4 januari åter öppna sina dörrar. Kursen, som varar en månad, är öppen för en hvar af Manitobas folk äfven för den kortaste tid.

— C. P. R:s stations byggnad vid Holmfeld nedbrann den 29 sistl. Orsaken till elden är obekant.

— De många ryktena om den skada, som Manitobas skörd skulle hafva lidit af den ofördelaktiga väderleken, synas vara öfverdrifna. Tröskning pågår och sidan är af god kvalitet.

— 34 mil af South Eastern banan har skenlagts. En exkursion af katoliker ägde rum den 1 dennes till St. Anne des Chenes, hvarest en ny kyrka vigsignades.

— Mordet vid Stuartburn är annu svept i dunkel, churu nästan är förvisad om att indianer äro skyldiga till det blodiga gärningen.

— En 2-årig flicka vid Stone-wall fick sina kläder antända vid kökspisen. Hon blef så illa bränd, att hon dog.

— Arbetena å Stonewalls banans utsträckning pågå med oförminskad ifver. Banan vantans nå Balmoral i dagarna.

— Invandringen fortgår, ehuru naturligtvis endast mindre partier ankomma.

N. W. Territorierna.

— A. B. Gillies i Whitewood återvaldes med acclamation.

— En kolgrufvarbetare från Wales, Wm. Sherman, ihjalklämdes mellan två järnvägsagnar i Canmore.

— Den katolske pastor Morin passerade staden i slutet af förra veckan med en vagnslast farmare på väg till Alberta.

— Dom. Lands Agent R. A. Ruttan telegraferade den 26 sistl. följande till vice minister Jas A. Smart: Grödan har ej skadats af regn eller snö; väntad skörd af hvete 600,000 bu., hafre 800,000 bu., korn 100,000 bu.; i allmänhet ganska vacker såd.

— Tågen på Crow's Nest banan skola hädanefter afgå från Macleod 8.30 istället för 7.30. Sootågen skola ej gå längre än till Moosejaw. Två tåg i veckan skola gå mellan Napinka och Estevan.

— Medicine Hat har nu fått privilegier och val af mayor och stadsfullmäktige skall äga rum den 25 ds.

— En handelsbutik i Sinaluta nedbrann den 31 des förlust \$6,000.

British Columbia.

— Great Northern barnan säges söka en stations plats i Vancouver.

— Engelska fartyget Hala af seglade den 27 sistl. från Vancouver med en last af 54,826 läder lax, värda \$274,130.

— En bergskola skall uppträttas i provinsen. Rossländ och Nelson vilja båda hafva densamma.

— Genom en större eldsvåda förstördes Hastings ångsåg, lämnande 250 man utan arbete. Sågens kapacitet var 90,000,000 fot om året och förlusten anslås till \$200,000 med hälften täckt af försäkring.

— Sandon gör anspråk på att öfverflygla Rossländ med hänsyn till malmens rikedom. Medan Rossländ under tiden från januari 1 till oktober 15 exporterat 83,000 ton för ett värde af \$2,490,000, har Sandon exporterat 20,000 tons för \$2,500,000.

Utlandet.

— En af Dreyfus affärens närmaste följer har resignationen af Brissons ministär.

— Krig med indianer hafva kostat Förenta Staterna \$110,755,759 sedan 1831.

— Frågan om krig med England har efter noga öfvervägande afgjorts nekande. Det anses att Frankrike skulle komma att spela samma rol som Spanien i ett krig med England.

Lord Salisbury's uppträdan gent emot Frankrike i Fashoda affären har vunnit bifall äfven hos oppositionen, hvars ledare Sir V. Harcourt sade, att det allvarliga situationen uppmånade ehvar att låta skilljaktiga politiska meningar fara somt samlas i enighet till upprätt-hallandet af landets ära.

— Svåra stormar hafva rasat i Macedonia orsakande stora förluster af både egendom och människolif.

— Åtskilliga turkar hafva hängts för missgärningar mot kristne å ön Kreta, hvarifrån turken nu är gången.

— Det säges, att 6000 statsfjänster skola afskaffas i Förenta Staterna nästa månad. Tulluppbördsmän och läkare vid pensionsbyrå äro de hufvudsakligaste öfverflödige tjänstemännen.

— Öfverdomaren Strong har fallit dom i ett förlikningsmål mellan Peru och en amerikanare Victor H. McCord, hvarigenom den senare tillerkändes \$40,000. Twisten har pågått i åratul.

— Koung Georg af Grekland säges ännu abdikera till förmån för sin son, hertigen af Sparta.

— En fransk brigg anlände till San Francisco med två fall af böldpest sjuka ombord. Briggen kom direkt från Hong Kong.

— Kassations domstolen har afgifvit sitt utlåtande i Dreyfus saken hvarigenom en ny återgång garanteras fångnen, som emellertid fortfarande hålles kvar på Devils Island.

— Krigslika rustningar pågå i Englands arsenaler och flottstationer. Tidningarna erhöllo i mändags uppmaning att ej trycka något som möjligen kunde gifva en möjlig fiende önskad upplysningar.

Solsgrith distriktet.

Bland de mera framstående yngre kommunerna i Manitoba kan med skäl omtalas det distrikt, hvari Solsgrith är medelpunkten. Beläget i nordvästra hörnet af provinsen har dess jordmän länge erkänts vara bland de bästa. Både landbrukare och boskapskötare hafva haft god framgång, hvar i sin tur återverkat på den lilla staden, som gör af-färer med de olika settlarne randtom. Kolonien norrut Solsgrith omfattar 168 farmare, hvilka till största delen äro skuldfria samt äga från 160 till 640 acre land, från 50 till 200 stycken kreatur och hilstar. Där finnes emellertid rum för 2 eller 3 gånger så många nybyggare. Många tusen acre land kunna här köpas på moderata villkor samt till billiga priser varierande mellan \$3 och \$5.00 pr. acre allt efter läge. Betalningarne ske antingen enligt 5 eller 10 års planer med låg ränta. Medelskörden af hveteafveten belöper sig till 17 bu., hvarjämte hafren gifvit 40 bu. Rotfrukter och potatis växa utmärkt väl och gifva rikliga skördar. Vägar och broar äro i god skick, hvarjämte skolor och kyrkor existera litet hvarstans på prärien. Ved och vatten finnas likaledes. Pålar för byggande af stältrads inhägnader säljas för 5 c. pr. stycke. Den lilla staden har 2 bodar, 2 hoteller, hyrkuskstall, 3 spannmålsmagasin, en vacker stationsbyggnad samt ej så få privata bostäder.

Hjufnar fall.

— Hjufnar falla för sjukdomar i magen, lefvern och njurarne likväl som kvinnor; alla vilkännas dålig apitet, dåligt blod, ryggvärk, nervsvaghet, hufvudvärk och trötthet. Ingen behöfver lita på äraf som tages Electric Bitters. J. W. Gardner säger, att dessa äro rätta sortens medicin för lefnadsströta människor. Han han nu äta hvad som helst och känner sig pånyttfödd. Endast 50 cents hos apotekare. Hvarje flask garanterad.